

Ἐν σχολείῳ κορασιῶν.

Ἡ διδασκάλισσα πρὸς μαθήτριαν.

— Λέγε σὺ, Εἰρήνη, τί ἔκαμαν οἱ Ἑβραῖοι ὅταν ἐβίγησαν ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν;

— Ἐστάθησαν νὰ στεγνώσουν, Κυρία.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ὁ ἀτομικὸς πλοῦτος, ἢ πρὸς κτῆσιν αὐτοῦ ἐγωϊστικὴ ἐνέργεια, καὶ ὁ ἐπόμενος αὐτῷ πάντοτε σπάταλος καὶ χλιδῶν βίος, εἰσὶ κάκιστα κοινωνικὰ φαινόμενα· παραλύουσι συνήθως τὰ νεῦρα τοῦ ἔθνους, ἐξασθενοῦσι πάντοτε τὴν ῥώμην αὐτοῦ, ἀπομαραίνουσι πολλάκις τὸν ἔθνησιν, καὶ σθεννοῦσι βαθμηδὸν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων τὸ ἱερὸν ἐκείνο αἴσθημα, δι' οὗ ἐμεγαλοῦργησαν πάντοτε τὰ ἔθνη. . . Μὴ κοιμώμεθα λοιπὸν ἐν σισύραις, μῆτε πλέωμεν εἰς χρυσὸν, μῆτε ἀγαλλώμεθα ἐπὶ τῷ κατακλύζοντι ἡμᾶς μεταλλικῷ χειμάρρῳ. Ἐνόσω ἢ ὕλικὴ ἡμῶν κατ' ἄτομον εὐδαιμονία δὲν εἶνε συνέπεια τῆς γενικῆς τοῦ ἔθνους εὐημερίας, εἶνε εὐδαιμονία σαθρὰ, ἐπὶ ἄμμου ὠκοδομημένη, ἣν θέλει σαρώσει ἢ πρώτη ἰσχυρὰ πῶς ἀνέμου πνοή. Ἀναμνησθῶμεν μᾶλλον τῶν πατέρων καὶ πάππων ἡμῶν, οἵτινες προήγαγον ἡμᾶς ἀπὸ δούλων εἰς ἐλευθέρους οὐχὶ χρηματιζόμενοι οὔτε πλουτοῦντες οἱ μὲν ἀπὸ τῶν δὲ, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰς ἐνικυτῶν περιόδους πρὸς τὸ κοινῇ ἀγαθὸν κοπιῶντες, καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρῴου μεγαλείου προσενεγκόντες τέλος θυσίαν καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τὴν ζωὴν. Στομῶσωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν διὰ τῶν μεγάλων αὐτῶν παραδειγμάτων, καὶ τὸ πανταχόθεν καταρρέον ἔθνικόν ἡμῶν οἰκοδόμημα καθορῶντες, ἐργασθῶμεν εἰς ἀναστήλωσιν αὐτοῦ. (Α. Βλάχος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ χρῆσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς θεραπευτικοῦ τρόπου εἶνε πολλῶ ἀρχαιότερα, ἢ ὅσα κοινῶς γινώσκεται, χωροῦσα εἰς τοὺς ἀπωτάτους χρόνους τῆς ἀρχαιότητος. Οἱ Ἕλληνες, οἱ Τυρρηνοὶ ἢ Ἐτρούσκοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Ῥωμαῖοι, ἐσπούδαζον μετὰ ζήσεως, παραγομένης ἐκ δεισιδαίμονος μᾶλλον πίστεως ἢ ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τὰ φαινόμενα τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἠλεκτρισμοῦ· ἐγίνωσκον δ' οὐ μόνον τὰ μηχανικὰ καὶ φυσικὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ φυσιολογικὰ ἀποτελέσματα. Παροστήρουν ἐπίσης μετ' ἐκπλήξεως τὴν συσπῶρευσιν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἣτις περιοδικῶς συμβαίνει ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸς δὲ τὸ φῶς καὶ τοὺς ἠλεκτρικοὺς σπινθῆρας, τοὺς αὐτομάτως ἐνίοτε παραγομένους ἐκ τε τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων. Ὡσαύτως ἐγίνωσκον τὴν ἠλεκτρικὴν δύναμιν τοῦ ἠλέκτρου ἐπὶ τῶν ἐλαφρῶν σωμάτων, ἢ τῆς μεταξὺ τῶν δακτύλων θερμαινομένης τουρμαλίνης· ἀλλὰ διὰ τῶν ποικίλων θεωριῶν αὐτῶν περὶ τῶν φαινομένων τούτων οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι οὐδέποτε ἀνεκάλυψαν τὸν δεσμὸν, τὸν συνέχοντα αὐτά. Τὰ ἠλεκτρικὰ ρεύ-

ματα καὶ ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τῆς ζωικῆς οἰκονομίας ἦσαν ἄγνωστα εἰς τοὺς ἀρχαίους, διὰ τὸν ἐξῆς λόγον· ἠγνόουν τοὺς τρόπους καὶ τὰ ὄργανα, δι' ὧν παράγουμεν σήμεραν κατὰ θέλησιν τὸν στατικὸν καὶ τὸν δυναμικὸν ἠλεκτρισμὸν καὶ τὰ ἠλεκτρομαγνητικὰ φαινόμενα. Ἄλλ' ἡ φύσις παρείχεν αὐτοῖς τελείαν ἠλεκτρικὴν μηχανὴν, τὴν torpedo, ἢ ἠλεκτρικὴν βατίδα (Raia Torpedo) ἣς τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα «νάρκη» καὶ τὸ λατινικὸν torpedo ἐξηγοῦσι τὴν νάρκωσιν, ἣν ὁ ἰχθύς οὗτος παράγει, παραλύων τοὺς ἐχθροὺς του. Οἱ δ' Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἰατροὶ ἐποιούνοτο χρῆσιν τῆς ζώσης ταύτης ἠλεκτρικῆς συστοιχίας. Δὲν γνωρίζομεν κατὰ τίνα ἐποχὴν ἔζησαν οἱ ἰατροὶ, εἰς ὧν τὰ συγγράμματα μνημονεύεται κατὰ πρῶτον ὁ τρόπος οὗτος τῆς θεραπείας, καὶ τοι ὁ Γαληνὸς ὁμιλεῖ περὶ αὐτῶν. Ὁ διάσημος οὗτος Ἕλληνας ἰατρός τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶνος, ἐξηγούμενος εὐκρινῶς ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ περὶ ἀπλῶν φαρμάκων, ἐπάγεται τὰ ἐπόμενα· «Συγγραφεῖς τινες ἐβεβαίωσαν, ὅτι ἡ νάρκη τιθεμένη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς θεραπεύει τὴν κεφαλαλγίαν. Θεῖς τὴν νάρκην ζῶσαν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς κεφαλῆς πάσχοντος ἐκ κεφαλαλγίας, διότι ἐφρόνου, ὅτι ὁ ἰχθύς οὗτος ἠδύνατο νὰ ἐχῆ τὴν πρᾶντικὴν ἐκείνην δύναμιν τῶν φαρμάκων, τῶν ναρκωτῶν τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν, εὖρον ὅτι τὸ πρᾶγμα, ὡς ἐβεβαίωτο, ἦν καθ' ὀλοκλήριαν ἀληθές». Τὰ πειράματα ταῦτα ἐπιβεβαιοῦνται καὶ ὑπὸ Ἑλλήνων ἰατρῶν τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, τοῦ Ἀετίου καὶ τοῦ Παύλου τοῦ ἐξ Αἰγίνης· ἀλλ' ἤδη, ἐπὶ αὐτοκράτορος Κλαυδίου, ὁ Ῥωμαῖος ἰατρός Σκριβώνιος Λάργος ἔγραψε, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοὺς ἐπομένους στίχους: «Κατὰ πάσης τῶν ποδῶν ἀρθρίτιδος ἀναγκαῖον, ὅταν οἱ πόνοι ἄρχωνται, νὰ τίηται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἀσθενοῦς, ἐπὶ ἀκτῆς οὐχὶ αὐχμηρᾶς, ἀλλὰ βεβρεγμένης διὰ θαλάσσης, μέλαινα ζῶσα νάρκη, καὶ κρατεῖται μέχρι οὗ ὀλόκληρος ὁ πούς ναρκωθῆ, ἢ δὲ νάρκωσις ἐκταθῆ διὰ τῆς κνήμης καὶ μέχρι τοῦ γόνατος. Τοῦτο ἀνακουφίζει τοὺς πόνους ἐν τῷ παρόντι καὶ θεραπεύει τὸ νόσημα ἐν τῷ μέλλοντι». Οὕτω ὁ Scribonius Largus, ἕνα αἰῶνα πρὸ τοῦ Γαληνοῦ, ἐγνώριζεν, ὅτι τῆς νάρκης ἔδει νὰ γίνηται χρῆσις ζώσης, καὶ ὅτι τὸ ὕδωρ ἦν ἀναγκαῖον· ἀλλ' ἠγνόει, ὅτι τὰ σώματα ταῦτα ἦσαν καλοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἐνὶ λόγῳ, οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο τὸν ἠλεκτρισμὸν ὡς θεραπευτικόν, χωρὶς νὰ γινώσκωσιν αὐτόν. Αἱ λεπτομέρειαι αὐταί, σχεδὸν ἄγνωστοί, ἐδημοσιεύθησαν τῷ 1876 ὑπὸ τοῦ κ. Morand ἐν τῷ Journal of Electricity, διακοπέντι ταχέως, διότι ἐξεδόθη ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ, ὅτι ἐκθεσις ὁμοίᾳ τῇ τῶν Παρισίων θὰ συνεκροτεῖτο τῷ 1877, ἀλλ' ἡ ἰδέα ἐγκατελείφθη, ἀναγγελλθείσης τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως τοῦ 1878.